

Vzdelávanie a riadenie vysokých škôl podľa novely zákona o VŠ v SR

prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.

viceprezident SRK a rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Praha 3. 6. 2022

Politické zámery a ciele reformy vysokých škôl

- Hlavný cieľ reformy - **poskytnúť študentom otvorenejšie a atraktívnejšie vysoké školy.**
- „Schválenie novely vysokoškolského zákona je dôležitou časťou zmeny vysokých škôl na Slovensku. Slovenskí študenti sa aj vďaka nej dočkajú **kvalitnejších vysokých škôl** a budú mať výrazne väčšiu **motiváciu zostávať študovať na Slovensku**. Sú to práve mladí ľudia a ďalšie generácie, kto sa bude podieľať na historických zmenách Slovenska“... štátny tajomník Ľudovít Paulis, TASR 23.03.2022
- "Prioritným cieľom reforiem vo vzdelávaní je **zlepšenie kvality a podmienok štúdia pre študentov**. Táto priblíži naše vysoké školy **štandardom západných krajín a otvorí ich trhu práce a verejnosti**, aby dokázali lepšie reagovať na zmeny vo svete. Reforma prináša množstvo potrebných opatrení, ktoré pomôžu nášmu vysokoškolskému prostrediu stať **sa atraktívnejším a konkurencieschopnejším**. Všetky tieto opatrenia budú navyše podporené cez investície z Plánu obnovy a odolnosti" ... minister školstva, vedy, výskumu a športu Branislav Gröhling, TASR 23.03.2022

Novelizácia vysokoškolskej legislatívy - proces

- Plán obnovy a odolnosti Európsky parlament a Rada EÚ **12. 2. 2021**, vláda SR **16. 6. 2021** (SR 6 mld. EUR, vzdelávanie 892 mil., z toho vš 213 mil.)
- Začiatok diskusie o novele zákona o VŠ (131/2002 Z. z.) s reprezentáciami vysokých škôl: **Principiálny nesúhlas SRK s návrhom novely zákona o vysokých školách, dôvod obmedzovanie inštitucionálnej autonómie a akademickej samosprávy vš, 97. zasadnutie SRK 23. 2. 2021**
- Začiatok rokovaní kontaktnej skupiny na MŠVVaŠ SR: **5. 3. 2021**
- Medzirezortné pripomienkové konanie LP/2021/596: **22. 10. – 12. 11. 2021**
- **Verejný protest** proti novele VŠ zákona <https://protest.uniba.sk/> **16. 11. 2021**
- Návrh zákona schválený vo vláde SR: **22. 12. 2021**
- Návrh zákona schválený v NR SR: **23. 3. 2022**
- Účinnosť: od **25. 4. 2022**

Čo nové prináša novela vš zákona v oblasti vzdelávania?

- Zjednotenie štandardnej dĺžky denného a externého štúdia v Bc. a Mgr./Ing. štúdiu.
- Zmeny učiteľských ŠP – vedecké alebo profesijne orientované; kombinácia predmetov alebo vzdelávacie oblasti.
- Prevencia/sankcie proti akademickým podvodom.
- Špeciálne ustanovenia pre prijímanie uchádzačov z UA.
- Štipendiá pre talentovaných a nadpriemerných 1000 študentov 3000 EUR + 2000 EUR ročne pre slovenskú vš počas prvých troch rokov vysokoškolského štúdia na Slovensku.

Čo nové prináša novela vš zákona v oblasti pracovno- právnej a titulov doc a prof?

- Funkčné miesta docenta a profesora
 - zrušenie väzby na vedecko/umelecko-pedagogický titul doc. a prof.
 - na obsadenie pracovného miesta vš učiteľa a funkčného miesta docenta a profesora sa vyžaduje splnenie:
 - všeobecných kritérií - schvaľuje VR vš v súlade so štandardmi pre Hal konania,
 - minimálnych kritérií pedagogickej, výskumnej, vývojovej alebo umeleckej činnosti (stanoví ministerstvo),
 - nesmie byť podmienené titulom doc., resp. prof.,
 - zloženie výberovej komisie určuje zákon o vš.
- Habilitačné a inauguračného konania (Hal konania)
 - udeľovanie titulov ostáva,
 - práva vš na Hal konania budú oddelené pre doc. a pre prof.

Čo nové prináša novela vš zákona v oblasti riadenia?

- Spôsob ustanovenia rektora
 - voľby rektora vyhlásené 8 mesiacov pred uplynutím funkčného obdobia, vyhlásenie v SK aj EN jazyku,
 - verejné vypočutie, volí volebné zhromaždenie, ktoré tvoria všetci členovia akademického senátu a správnej rady,
 - max. 2 po sebe idúce 4-ročné funkčné obdobia.
- Zloženie správnej rady
 - min. $\frac{1}{4}$ AS a min. 5 členov, nepárny počet,
 - nominácie môžu predkladať len právnické osoby, ktorých okruhy sú určené v zákone,
 - $\frac{1}{2}$ členov vyberie minister + $\frac{1}{2}$ členov navrhuje AS vš, verejné vypočutie, krížové vyjadrenie k návrhom, potom AS zvolí a minister vyberie,
 - 1 člena vyberie správna rada alebo SAV,
 - 5 ročné FO, odplatnosť výkonu funkcie.
- Správna rada schvaľuje rozpočet, metodiku rozpisu dotácie zo ŠR, rozpis dotácie, dlhodobý zámer, zlúčenie, splynutie, zrušenie, rozdelenie vš/súčastí, zriadenie súčastí, zmenu názvu alebo sídla, zásady voľby kandidáta na rektora a prijatia návrhu na odvolanie rektora, právne úkony týkajúce sa hnutel'ného a nehnuteľného majetku (ak je to viac ako 510 tis. eur) – písomný súhlas, určuje plat rektora - odmena len za splnenie merateľných ukazovateľov a cieľov.

Čo nové prináša novela vš zákona v oblasti riadenia?

- Akademický senát vš
 - Zloženie
 - 15 - 66 členov z nich najmenej 1/3 študenti,
 - zrušené paritné zastúpenie fakúlt.
 - Schvaľuje vnútorné predpisy vš/fakulty, návrhy na vymenovanie/odvolanie členov VR, ½-1 členov SR, podmienky prijatia na štúdium.
 - Schvaľuje pred SR: dlhodobý zámer, rozpočet, metodiku rozpisu dotácie zo ŠR, rozpis dotácie na súčasti, zlúčenie, splynutie, zrušenie, rozdelenie VŠ/súčastí, zriadenie súčastí, zmenu názvu alebo sídla, právne úkony týkajúce sa hnutel'ného a nehnuteľného majetku (ak je to viac ako 510 tis. eur), zásady voľby kandidáta na rektora a prijatia návrhu na odvolanie rektora.
 - Schvaľuje po vyjadrení SR: výročnú správu o činnosti a výročnú správu o hospodárení.
 - Spoluvoľí rektora.

Otvorené témy

- Zmeny vo financovaní vď: kombinácia metodiky a výkonnostných zmlúv
- Financovanie vď v roku 2023
- Zlučovanie vysokých škôl
- Akreditácia a zabezpečovanie kvality na vď
- (prierezové) Periodické hodnotenie výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti

Záver

Ďakujem za pozornosť

Kontakt: rektor@ukf.sk alebo srk@srk.sk